

СОВЕТ
САХАРОВСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ
АЛЕКСЕЕВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АЛЕКСЕЕВСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
САХАР
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

28.06.2021

с.Сахаровка

КАРАР

№ 16

**Инициатив проектларны күрсәтү,
кертү, тикшерү һәм карау Тәртибен
раслау турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26_1 маддәсе нигезендә

Сахар авыл жирлеге Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Сахар авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны күрсәтү, кертү, тикшерү һәм карау Тәртибен кушымтада бирелгән тәртиптә расларга.
2. Әлеге карарны билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтында (<https://alekseevskiy.tatarstan.ru/>) урнаштырырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

**Сахар авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәисе**

Л.В.Шаброва

Татарстан Республикасы
Алексеевск муниципаль районы Са-
хар авыл жирлеге Советының
2021 елның 28 июнендәге
16 номерлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының
Сахар авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны
күрсәтү, кертү, тикшерү һәм карау
Тәртибе

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге Тәртипне жайга салу предметы

1.1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Сахар авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау буенча әлеге тәртип (алга таба – Тәртип) Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Сахар авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Сахар авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә конкурс нигезендә сайлап алуны үткәргүгә бәйлә рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала (алга таба – Муниципаль берәмлек).;

1.2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициатив проектларны кертү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйлә мөнәсәбәтләргә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре, әгәр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты белән башкасы каралмаган булса һәм алар нигезендә муниципаль берәмлек Советының кабул ителгән карарлары белән кулланылмый.

2. Инициатив проектлар

2.1. Инициатив проект дигәндә әлеге Тәртиптә муниципаль берәмлектә яшәүчеләргә яисә аның өлешендә яшәүчеләргә өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турында муниципаль берәмлек халкының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрен хәл итү турындагы тәкъдиме аңлашыла;

2.2. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

- муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;

- күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

- инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
- инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарның алдан исәпләве;
- инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;
- әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;
- инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен файдалану күздә тотылган очракта, муниципаль берәмлекнең бюджет чаралары күләменә күрсәтү;
- муниципаль берәмлек территориясенә яисә аның чикләрендә әлеге Тәртипнең 3 бүлегенә нигезендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен күрсәтү.

2.3. Инициатив проект әлеге бүлекнең 2.2 пунктында каралган белешмәләрен үз эченә ала торган проектны тасвирлауны үз эченә ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яисә) таблица материаллары кушымта итеп бирелергә мөмкин.

3. Халык мәнфәгатләрендә инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

3.1. Инициатив проектлар тулаем муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдәге халык мәнфәгатләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- күпфатирлы йортның подъезды;
- күпфатирлы йорт;
- күпфатирлы йортлар һәм (яисә) торақ йортлар төркеме (шул исәптән урам, квартал яисә планлаштыру структурасының башка элементы);
- торақ микрорайон;
- торақ микрорайоннар төркеме;
- торақ пункт;
- торақ пунктлар төркеме;
- жирлек;
- жирлекләр төркеме.

3.2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләренә (жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләренә) хәл итү һәм (яисә) аерым муниципаль программа-лар чараларын үтәү буенча инициатив проектларны гамәлгә ашыру максатларын-да муниципаль берәмлек башкарма комитеты карары (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар) белән муниципаль берәмлек территория-сен өлешләргә (округка) бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициатив проектлар муниципаль берәмлек территориясенә (округының) тиешле өлеш-чәкләрендә күрсәтелә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

2 бүлек. Инициатив проектларны күрсәтү һәм тикшерү

4. Проект инициаторлары

4.1. Инициатив проектны кертү турындагы инициатива белән түбәндәгеләр чыгыш ясарга хокуклы:

- уналты яшькә житкән һәм муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче киңдә ун граждан булган инициатив төркем (алга таба - инициатив төркем);
- территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
- муниципаль берәмлек территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар;
- социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмалар;
- жирле ижтимагый берләшмәләр яисә ижтимагый берләшмәләренең жирле бүлекчәләре,
- торак милекчеләре ширкәтләре, торак милекчеләре ширкәтләре
- бакчачылык яисә яшелчәчелек коммерциягә карамаган ширкәтләр.

4.2. Әлеге пунктның 4.1 пунктчасында күрсәтелгән затлар (алга таба - проект инициаторлары):

- инициатив проект эзерлиләр;
- инициатив проект буенча фикер алышуну оештыра яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклау тәмин итә;
- инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертәләр;
- инициатив проектны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;
- әлеге Тәртиптә һәм муниципаль берәмлекнең аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларында билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм бурычларны башкаралар.

4.3. Инициатив төркем төзү һәм аның тарафыннан карарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә.

4.4. Әлеге пунктның 4.2 пунктчасында күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территориаль ижтимагый үзидарә Уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

4.5. Әлеге пунктның 4.2 пунктчасында күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар гамәлгә кую документлары нигезендә ижтимагый берләшмәләр булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5. Инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклау

5.1. Инициатив проект инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлешендә яшәүчеләр тарафыннан хупланьрга тиеш.

5.2. Проектның инициаторы түбәндәге рәвешләрдә инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны оештыра:

- гражданнар жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференциясендә инициатив проектны карау;

- гражданнардан сораштыру үткөрү;

- инициатив проектны хуплап гражданнарның имзаларын жыю.

Проектның инициаторы инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

6.1. Инициатив проектны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба - жыелыш) проект инициаторы карары буенча билгеләнә һәм үткәрелә.

6.2. Жыелыш муниципаль берәмлек территориясе өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатләрәндә инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла. Инициатив проектны гамәлгә ашыру тулаем муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатләрәндә планлаштырыла икән, муниципаль берәмлек территориясендә төрлө өлешләрәндә берничә жыелыш уздырылырга мөмкин.

6.3. Жыелышта уналты яшыкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

6.4. Жыелыш үткәреләргә мөмкин:

-көндөзгә формада - көннең көн тәртибе мәсьәләләре һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен халыкның уртақ катнашуы рәвешендә;

-читтән торып уку рәвешендә - көннең көн тәртибе һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мәсьәләләре буенча көнүзәк фикер алышу мөмкинлеген күздә тоткан рәвештә, шулай ук халыкның карарларын билгеләнгән вакытта жыелыш үткөрү турындагы хәбәрдә күрсәтелгән урынга яисә “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрәндә районның рәсми сайты кулланып тавыш бирү (<https://alekseevskiy.tatarstan.ru/>) яисә махсуслаштырылган сайтка (алга таба - кирәк булганда - рәсми һәм махсуслаштырылган сайт) тапшыру мөмкинлеген күздә тоткан рәвештә.

6.5. Бер жыелышта берничә инициативалы проект каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта жыелышны оештыру һәм уздыру буенча хокук һәм бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.

6.6. Жыелышны уздыру, документларны эзерләү һәм тарату чыгымнары, проектның инициаторы.

6.7. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткөрүдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткөрү өчен бушлай бина бирә. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткөрү өчен бирелә торган биналарның исемлеге билгеләнергә мөмкин.

6.8. Жыелыш кимендә 20 кешене тәшкил иткән катнашучылар арасында тулы хокуклы дип санала.

7. Жыелышны үткәргә эзерлек

7.1. Жыелышны уздыру турында проект инициаторының карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жыелыш фикер алышу өчен инициатив проект;
- жыелышны үткәру формасы (көндөзгә яки читтән торып уку);
- жыелышның көн тәртибе, ә жыелыш читтән торып уздырылган очракта - халыкның тавыш бирүен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;
- тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халыкның карарларын кабул итеп бетерү датасы, жыелышны уздыру вакыты, урыны, ә жыелыш читтән торып уздырылган очракта - шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итүне төгәлләү датасы, мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яисә адрес йә тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен рәсми яисә махсуслаштырылган сайттан файдалану турында карар;
- көндөзгә формада үткәрелә торган жыелышта катнашучыларның яисә көндөзгә жыелыш узган очракта көннең көн тәртибе мәсьәләләре буенча фикер алышуда катнашучыларның саны;
- аны үткәру турында жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә мәгълүмат бирү ысуллары.

7.2. Проектны башлап жибәрүче муниципаль берәмлекнең Башкарма комитетына жыелыш үткәру турында аны уздыру көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәрнамә жибәрә.

7.3. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);
- әлеге пунктның 7.1 пунктчасында каралган белешмәләр;
- жыелышны оештыру һәм уздыру буенча проект инициаторларының фамилияләре, исемнәре, аталарының исемнәре, телефон номерлары;
- жыелыш уздыруга ярдәм итү турында, шул исәптән, тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен рәсми яисә махсуслаштырылган сайттан файдалану турында жыелыш (көндөзгә бүлектә жыелыш уздырылган очракта) үткәру өчен урын бирү турында үтенеч.

7.4. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәгә проект инициаторы һәм проектның инициаторы аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә бирү функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имза салына. Инициатив төркем исемнән жыелыш үткәру турында хәбәрнамәгә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функциясен үтәргә вәкаләтле затлар имза сала.

7.5. Жыелышны уздыру өчен урын бирү турында үтенеч булган очракта, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты хәбәр кәргән көннән алып өч көн

эчендә бина бирү мөмкинлеге турында проект инициаторына хәбәр итә яисә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртүгә ризалыгы яисә килешмәве турында хәбәр итәргә тиеш (жыелыш читтән торып уздырылган очракта, тәкъдимнәр буенча фикер алышу).

7.6. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты жыелышны уздыру турында белешмәләр урнаштыра, шул исәптән инициатив проект белән танышу тәртибе турында, рәсми яисә махсушлаштырылган сайтта:

- жыелыш үткәру турында хәбәр кәргән көннән өч көн эчендә;

- жыелыш үткәру урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртү турында тәкъдим белән проект инициаторы ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыелышны көндөзгә-читтән торып үткәргән очракта).

7.7. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты жыелыш үткәрудә ярдәм итү проекты инициаторын күрсәтү максатларында вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты вәкаләтле вәкилен билгеләп кую турында проект инициаторына алдан ук хәбәр итә.

8. Жыелышны көндөзгә формада уздыру тәртибе

8.1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданнырны исемлек төзеп теркәүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан гражданныр исемлеге жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

8.2. Жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8.3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

8.4. Рәис жыелыш алып бара, көн тәртибендәгә мәсьәләләрне игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш кабул иткән карарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

8.5. Секретарь жыелыш беркетмәсе алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелә. Жыелыш протоколына секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

8.6. Жыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жыелышны үткәру урыны һәм вакыты;
- жыелышта катнашкан гражданныр саны;
- жыелышның рәисе һәм сәркәтибе турында яшәу урыны күрсәтелгән белешмәләр;

- жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;

- көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар.

9. Жыелышны читтэн торып уздыру тәртибе

9.1. Жыелышны көн тәртибедәге мәсьәләләрне турыдан-туры карап тикшерү һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өлеге Тәртипнең 8 пункттында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

9.2. Турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затлар жыелышны үткөрү турында хәбәрдә күрсәтелгән, тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарның язма рәвешендә рәсмиләштерелгән урынга яки адрес буенча жиберергә хокуклы.

9.3. Көндезге-читтән торып үткәрелә торган жыелышта катнашучылар булып, турыдан-туры фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук карарлар кабул итү тәмамланганчы алынган затлар санала.

9.4. Жыелышны көндезге-читтән торып уздыру формасында, рәсми яки махсулаштырылган сайттан файдаланып, жыелышлар үткөрү турында хәбәр урнаштыру һәм турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затларны тавыш бирү көн тәртибедәге мәсьәләләр буенча күрсәтелгән сайтта үткәрелә.

9.5. Жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча рәсми яки махсус сайтны кулланып тавыш бирү жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан, "риза", "каршы" яки "тыелып торам" формулировкалары белән белдерелгән көн тәртибедәге һәр мәсьәлә буенча карар күрсәтү юлы белән башкарыла. Рәсми яисә махсулаштырылган сайтны кулланып тавыш бирүдә катнашучылар булып тавыш бирү датасына һәм вакытына кадәр электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Халыкны идентификацияләү Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасын кулланып башкарыла. Тавыш бирү аның башлану датасы һәм вакыты һәм тәмамланганчы тәнәффесез үткәрелә.

9.6. Рәсми яисә махсулаштырылган сайттан файдаланып тавыш бирү нәтижеләре беркетмә рәвешендә төзелә һәм шундый тавыш бирү тәмамланганнан соң бер көн эчендә сайтка урнаштырыла. Тавыш бирүнең таныкланган беркетмәсен муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты проектны башлап жиберүчегә алар төзелгәннән соң өч көн эчендә жиберә. Күрсәтелгән беркетмә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

9.7. Тавыш бирү уздырганда жыелышта катнашучы һәр яшәүченең үз шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш, ул «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 маддәсендә билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә.

9.8. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, сораштыру юлы белән яки рәсми яки махсулаштырылган сайт кулланып, сәркатип жыелыш беркетмәсен эзерли, ул жыелыш секретаре һәм рәисе тарафыннан имзаланган.

9.9. Көндезге-читтән торып уздырыла торган жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- көндезге фикер алышу урыны һәм вакыты;
- читтән торып тавыш бирү ысулы, аның башлану һәм тәмамлану датасы һәм вакыты;
- жыелышта катнашкан гражданның саны;

- жылышының рәйсе һәм сәркәтибе турында яшәү урыны күрсәтелгән белешмәләр;
- жылышының көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә, фикер алышуларда;
- көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре.

10. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе үткәрү

10.1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган 16 яшькә житкән кешеләр саны 100 кешедән артып китсә, инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе (алга таба – конференция) үткәрелергә мөмкин.

10.2. Конференция әлегә Тәртипнең 8-11 пунктларында билгеләнгән Тәртиптә, әлегә пунктта билгеләнгән үзәнчәлекләргә исәпкә алып үткәрелә.

10.3. Конференцияне үткәрү турында проект инициаторы карарында, әлегә Тәртипнең 7 пункттындагы 1 пунктчасында каралган нигезләмәләр белән беррәттән, күрсәтелергә тиеш:

- 16 яшькә житкән 100 кешедән 1 делегат була алмый торган делегатларны сайлау өчен вәкиллең нормасы;

- делегатлар сайлау өчен жылышлар үткәрү вакыты һәм тәртибе.

10.4. Конференция беркетмәсенә аерылгысыз өләше булып делегатлар сайлау турында жылышлар беркетмәләре тора.

11. Инициатив проектларга ярдәм йөзеннән гражданнар имзаларын жыю

11.1. Инициатив проектларга ярдәм йөзеннән гражданнар имзаларын жыю (алга таба - имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткәрелә.

11.2. Инициатив проектларны хуплап имзалар саны, инициатив төркем әгъзаларының имзаларын да кертеп, 100 кешенә тәшкил итәргә тиеш.

11.3. Имзалар жыю түбәндәгә тәртиптә гамәлгә ашырыла:

- имзалар аларны кул кую кәгазенә кергү юлы белән жыела, аның формасы муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана;

- кул кую кәгазендә инициатив проект күрсәтелә, аңа ярдәм итү өчен имзалар жыю гамәлгә ашырыла;

- подписка кәгазендә яшәүченең имзасы һәм аны кергү датасы куела. Имза һәм датасын, аны кергү кешесе куя үз кулы белән. Имза кую кәгазендә куела торган кулланучы турында белешмәләр, имзалар жыючы зат үтенече буенча, кул кую кәгазенә кертелергә мөмкин. Әлегә мәгълүматлар кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашны куллану рөхсәт ителми;

- яшәүче бер үк инициативалы проектны яклап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

- һәр язылу кәгазе проект инициаторы вәкиленең имзалары белән расланырга тиеш. Имза салу кәгазе тәмамланганда, имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туган көнен,

яшәу урыны адресын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны кертү датасын куя;

- имзалар жыйганда һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгы булырга тиеш, ул «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 маддәсендә билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә;

- имза жыюда кул кую кәгазен лицевой һәм әйләнеш ягында тутыру рөхсәт ителә. Шул ук вакытта яклар имзаларның бердәм нумерациясе булган, ә имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турындагы белешмәләр кул кую кәгазенең икенче ягында турыдан-туры яшәүченең соңгы имзасыннан соң куела.

12. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнардан сораштыру үткәрү

12.1. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнар фикерен ачыклау өчен (алга таба-сораштыру) муниципаль берәмлек халкы инициативасы буенча үткәрелә, аларда түбәндәге очракларда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә:

- инициативалы проектны тулаем муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә;

- инициативалы проектны муниципаль берәмлекнең саны 200 кешедән артып киткән өлешендә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

12.2. Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы муниципаль берәмлек Советына гариза жибәрә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- инициативалы проект, аңа карата сораштыру уздыру тәкъдим ителә;

- проект инициаторы тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру турында;

в) сораштыру үткәрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;

- проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

12.3. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы әлеге Тәртипнең 4 пунктындагы 4.1 пунктчасында күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлекнең яисә аның өлешенең кимендә 30 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризаны имзалаган затлар турында белешмәләр (фамилияләре, исемнәре, этисенең исеме, аларның яшәү урыны яки булу урыны турында белешмәләр) күрсәтелә.

12.4. Муниципаль берәмлек Советы гариза кәргән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сорашып белешүне билгеләү турында яисә сорашып белешүне билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

12.5. Әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан муниципаль берәмлек халкының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дәрәс итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру үткәру турындагы инициативаны тәкъдим итүнең әлеге пункттында билгеләнгән тәртибен бозу сораштыруны билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

12.6. Гражданнарны инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча сораштыру «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 маддәсенә 4 өлешә нигезендә гражданнарны сораштыру билгеләү һәм үткәру тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

12.7. Сораштыруда муниципаль берәмлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнаша ала, аларда 16 яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

12.8. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына, аларны әзерләгәннән соң, 3 эш көненнән дә соңга калмыйча житкерә.

3 бүлек. Инициатив проектларны кертү һәм карау

13. Инициатив проектларны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертү

13.1. Инициатива проектының керткәндә муниципаль берәмлек башкарма комитетына тапшырыла:

- проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвирламасы, аңа график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин;

- әлеге Нигезләмәнең 4 пункттындагы 4.4, 4.5 пунктчалары нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсә яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исемненнән муниципаль берәмлек башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турындагы карары;

- гражданнар жыелышы яки конференциясә беркетмәсә, гражданнар арасында сораштыру нәтижәләре һәм (яки) муниципаль берәмлек халкы тарафыннан инициатив проектны яки аның өлешендә хуплауны раслаучы кул куелган битләр.

13.2. Әлеге пунктның 13.1 пунктчасында күрсәтелгән документлар муниципаль берәмлек башкарма комитетына инициатива проектының караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы булып торган турыдан-туры муниципаль берәмлек башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла яисә игълан ителгән кыйммәт белән почта аша жиберелә һәм кертемнәрне күчергәндә.

13.3. Проектны кертү датасы булып әлеге пунктның 13.1 пунктчасында, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан күрсәтелгән документларны алу көне тора.

13.4. Әгәр документлар муниципаль берәмлек башкарма комитетына турыдан-туры, инициатива проектың караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла икән, күрсәтелгән затка, муниципаль берәмлек башкарма комитеты тарафыннан аларның исемлеген һәм алыну датасын күрсәтеп, документлар алу өчен расписка бирелә. Расписка муниципаль берәмлек башкарма комитеты тарафыннан документлар кабул ителгән көнне тапшырылырга тиеш.

14. Инициатив проектларны карау комиссиясе¹

14.1. Инициативалы проектларны карау буенча комиссия (алга таба – комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

14.2. Комиссия саны 7 кеше тәшкил итә.

14.3. Комиссиянең шәхси составы муниципаль берәмлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы муниципаль берәмлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен формалаштырыла.

14.4. Комиссия комиссия рәисе, комиссия рәисе урынбасары, комиссия сәркатибе һәм аның эшендә катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

14.5. Комиссия рәисе:

комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә белән җитәкчелек итә;
комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектың формалаштыра;
комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
комиссия утырышларында рәислек итә.

14.6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, вакытлыча булмаганда, конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

14.7. Комиссия сәркатибе:

комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;
комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткөрү датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;
комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

14.8. Комиссия әгъзасы:

комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;
комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

¹ Комиссия төзү конкурс нигезендә сайлап алуны уздырган очракта гына мәжбүри булып тора.

комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

комиссия утырышларында тавыш бирә.

14.9. Комиссия эшенең төп формасы-утырышлар.

14.10. Комиссия утырышы анда аның эғзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

14.11. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен баян итү мөмкинлегенә тәмин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проектны башлап жиберүчеләргә аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

14.12. Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

14.13. Комиссия карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

14.14. Комиссия эғзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

14.15. Комиссия тарафыннан кабул ителгән карар белән килешмәгән очракта, комиссия эгзасы комиссия утырышы беркетмәсенә кертелергә тиешле язма рәвештә үзенә аерым фикерен баян итәргә хокуклы.

14.16. Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия эғзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имзаланган.

14.17. Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көненнән дә соңга калмыйча, аны муниципаль берәмлек Башкарма комитеты җитәкчесенә жиберә.

14.18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәмин итүне муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты башкара.

15. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты инициативасы проектын карау тәртибе

15.1. Инициативалы проект муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан кертелгәннән соң 30 көн эчендә карала.

15.2. Муниципаль берәмлек башкарма комитетына инициативалы проект кергү турындагы мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге районның рәсми сайтында муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына инициативалы проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнең 2 пункттындагы 2.2 пунктчасында күрсәтелгән

белешмэләр, шулай ук проект инициаторлары турында мәгълүмат булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар муниципаль берәмлек башкарма комитетына инициатив проект буенча үз искәrmәләрән һәм тәкъдимнәрән биpү мөмкинлеге турында, аларны тапшыру вакыты күрсәтелеп, хәбәр ителә.

15.3. Инициативалы проект буенча искәrmәләр һәм тәкъдимнәр биpү вакыты жиде эш көне тәшкил итә. Үз искәrmәләрән һәм тәкъдимнәрән 16 яшькә житкән муниципаль берәмлек халкы жибәрергә хокуклы. Искәrmәләр һәм тәкъдимнәр муниципаль берәмлек башкарма комитетына мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша жибәрелә.

15.4. Инициативалы проект буенча искәrmәләрне һәм тәкъдимнәрне гомумиләштерүне комиссия башкара.

15.5. Инициативалы проектны карау нәтижәләре буенча комиссия муниципаль берәмлек башкарма комитеты житәкчесенә әлеге пунктның 15.8 пунктчасында күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

15.6. Әгәр башкарма комитетка берничә инициатив проект кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемалар эчтәлеге буенча охшаш проблемаларны тасвирлау белән, комиссия муниципаль берәмлек башкарма комитеты житәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

15.7. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 16 пункты нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткәрү турында белдерү проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

15.8. Комиссия тәкъдимнәрән исәпкә алып яки конкурс нәтижәләре буенча муниципаль берәмлек башкарма комитеты житәкчесе түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

инициативалы проектны хупларга һәм муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә муниципаль берәмлек бюджеты проектың төзү һәм карау тәртибе (муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә тиешле максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә эшне дәвам итәргә;

инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрән күрсәтеп, проект инициаторларына кире кайтарырга.

15.9. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты житәкчесе инициативалы проектка ярдәм күрсәтүдән баш тарту турында түбәндәге очракларның берсендә карар кабул итә:

инициативалы проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, муниципаль берәмлек уставы таләпләрәнә туры килмәве;

жирле үзидарэ органнарында кирэкле вэкалэтлэр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

инициативалы түләүлэр булмаган инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә муниципаль берәмлек бюджеты акчалары булмау;

инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижелерәк хәл итү мөмкинлеге булу;

конкурс сайлап алуын узмаган инициативалы проектны тану.

15.10. Проектны карау нәтижеләре буенча карар кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча проект инициаторына жиберелә.

15.11. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты әлеге пунктның 15.9 пунктчасының 6 абзацында каралган очракта, проект инициаторларына инициатив проектны бергәләп эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең жирле үзидарэ органы яисә дөүләт органы каравына аларның компетенцияләре нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия әгъзалары, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срогын билгели. Эшләп бетерелгән инициатив проект Комиссия тарафыннан шушы Тәртипнең 14 пункты һәм әлеге пункт нигезендә карала.

16. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

16.1. Конкурс сайлап алуны комиссия башкара.

16.2. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 14 бүлегендә үткәрелә торган комиссия утырышында башкарыла.

16.3. Комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяләүне гамәлгә ашыра. Инициативалы проектларны бәяләү критерийлары исемлеге һәм аларның балалы әһәмияте әлеге Тәртипкә кушымта тарафыннан билгеләнә. Инициативалы проектны бәяләү һәр инициативалы проект буенча аерым гамәлгә ашырыла. Һәр критерий буенча инициативалы проектны бәяләү балларда билгеләнә.

16.4. Конкурс нәтижеләре буенча, критерийлар буенча йомгаклау бәясен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган яисә узмаган дип игълан итү турында карар кабул итә.

16.5. Конкурс сайлап алуын узган проектлар барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициативалы проектлар игълан ителә.

16.6. Бәяләү нәтижәләре буенча берничә инициатив проект бер үк күләмдә балл жыйган очракта, өстенлек муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертүнең иртәрәк датасына ия инициативалы проектка ия.

17. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында башкарма комитет карары

17.1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты житәкчесе карар чыгара.

17.2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турындагы карарда түбәндәгеләр булырга тиеш:

инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (адресы яки урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект жибәрелгән чараның атамасы;

муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкция, сатып алу, чара (чаралар) һ. б.);

инициативалы проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;

заказ бирүче, төзүче исеме;

объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру вакыты;

объектның күз алдында тотылган (чик) бәясе яисә инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәргүгә чараларның иң чик күләме;

объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәргүгә чараларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

18. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициатив проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

18.1. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты инициативасы проектын карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә районның рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш.

18.2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында муниципаль берәмлек башкарма комитетының хисабы инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә районның рәсми сайтында басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш.

«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Сахар авыл жирлегә муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны күрсәтү, кертү, тикшерү һәм карау Тәртибенә кушымта

Инициатив проектларны бәяләү критерийлары

Тәртип саны	Критерийның исеме	Критерий буенча баллар
1	Проблеманың актуальлегә (кискенлегә):	
	бик югары - проблема халык тарафыннан критик буларак бәяләнә, проблеманы хәл итү халыкның тормыш тәэмин ителешен саклап калу һәм саклау өчен кирәк	10
	югары - проблема халык тарафыннан шактый зур дип бәяләнә, аның карарын булдырмау тормыш сыйфатына тискәре йогынты ясагач	7
	уртача - проблема халык тарафыннан актуаль дип бәяләнә, аның карары тормыш сыйфатын яхшыртуга китерергә мөмкин	4
2	Проектны гамәлгә ашыруга комплекслы якин килү:	
	әйе	10
	юк	0
3	Халыкның аз керемле төркемнәре өчен инициативалы проектның жайлашуы:	
	әйе	10
	юк	0
4	Инициативалы проектны хуплаган гражданнар саны:	
	500дән артык кеше	10
	250дән 500гә кадәр кеше	7
	50дән 250гә кадәр кеше	5
	50гә кадәр кеше	3
5	Инициатив проект нәтижеләрен тоту (аларга ярдәм итү) максатларында алдагы чорларда бюджет чыгымнарын гамәлгә ашыру зарурлыгы	
	юк	10
	әйе	0
6	Оригинальлек, креативлык	
	әйе	10
	юк	0
7	Инновацион технологияләрне, яңа техник чишелешләрне куллану	
	әйе	10
	юк	0

8	Заявқада презентация материаллары, дизайн-проект булуы	
	эје	10
	юк	0
9	Жәмәгәтьчелекнең инициатив проектны эзерләүдә һәм гамәлгә ашыруда катнашуы	
9.1	Инициатив проектның гомуми бәясенән инициатив түләүләр өлеше	
	инициатив проектның гомуми бәясең 20 %ыннан	10
	Инициатив проектның гомуми бәясең 15 %тан 20 %ына кадәр	8
	инициатив проектның гомуми бәясең 10 %тан 15 %ка кадәр	5
	инициатив проектның гомуми бәясең 0 %тан 10 %ына кадәр	1
9.2	Инициатив проектны гамәлгә ашыруда мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы	
	эје	5
	юк	0